

§ 14

Slutrapport från utredning av servicehus, kompletterat med förslag till fortsatt hantering av stadsdelsnämndens befintliga servicehus - svar till kommunstyrelsen

Stadsdelsnämndens beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om Slutrapport från utredning av servicehus.
2. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till fortsatt hantering av nämndens servicehus
3. Paragrafen justeras omedelbart

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat utredningen av servicehus till stadsdelsnämnden. Förvaltningen välkomnar att servicehusens målgrupp görs tydlig, men föreslår några ytterligare förtydliganden och kompletteringar till de förslag som presenteras. Förvaltningen ser också ett behov av att förtydliga de tillämpningsanvisningar för köhanteringen som presenteras i bilaga till utredningen. Utöver förslaget till svar på remissen presenteras i tjänsteutlåtandet förvaltningens förslag till fortsatt hantering av nämndens tre servicehus, som sker i samverkan med MICASA.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2017.

Dnr 265-2017-1.5.1.

Beslutsgång

Ordföranden ställde framställda förslag till beslut mot varandra och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Yrkanden

Ordföranden Ulf Walther m.fl.(S) ledamöterna Fotios Stathis m.fl. (MP) Lars Sterneby (V) yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Gustav Johansson m.fl. (M) yrkade bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Peter Backlund (L) yrkade bifall till eget förslag till beslut.

Reservation

Vice ordföranden Gustav Johansson, ledamöterna Henrik Virro, Jonas Nilsson, tjänstgörande ersättaren Björn Wredberg, alla (M) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget:

”Stadsdelsnämnden beslutar:

- att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut att godkänna slutrapporten
- att förvaltningen ges i uppdrag att upphandla ett av stadsdelens servicehus
- att antalet platser inom servicehusen inte ska minska trots eventuella framtida ombyggnationer.
- att anföra därutöver följande:

Inledningsvis vill vi tacka förvaltningen för ett väl sammansatt tjänsteutlåtande och konstaterar att det finns viktiga delar av utredningen som vi välkomnar. I synnerhet gläds vi åt att den rödgrönrosa majoriteten nu gör en kovändning i frågan om att införa ett valfrihetssystem för servicehus i Stockholms stad från den 1 januari 2018. Alliansen har länge påpekat att det inte är logiskt att just denna boendeform ska undantas från valfrihetssystemen.

Vi välkomnar även utredningens förslag att köhanteringen till stadens servicehus centraliseras och organisatoriskt placeras på äldreförvaltningens avdelning Stockholms Trygghetsjour. Det är bra att man förtydligar vad ett servicehus bör innehålla. Vi vill i det avseendet lyfta fram vikten av att aktiviteter och social samvaro erbjuds året om, och i synnerhet i samband med storhelger och på sommaren. Beträffande förvaltningens förslag om vilka som beviljas bistånd med boende i servicehus vill vi säkerställa att kriteriet ”behov av hemtjänst” handlar om just detta och inte om att hemtjänst tidigare har beviljats. Servicehus måste kunna beviljas sökande som befinner sig i behov av hemtjänst för sina omvårdnadsbehov, även om man inte tidigare kommit i kontakt med hemtjänsten. Kvarboendepincipen får inte innebära att man alltid börjar med att sätta in hemtjänst och avvaktar med boende, även i fall där den äldre exempelvis tidigare har haft omfattande hjälp av närstående men nu behöver flytta. Vi skulle vilja att begreppet ”ofrivillig ensamhet” definierades närmare. Det är inte ett begrepp som används i dagens riktlinjer. Framförallt måste det vara individen som avgör om ensamhet är ofrivillig eller inte. Vi välkomnar även att förvaltningen eftersträvar mindre enheter som känns mer som hem och mindre som institutioner.”

Vi välkomnar att förvaltningen har för avsikt att behålla de tre servicehus som idag finns i stadsdelen. Även om det idag kan finnas outnyttjade platser inom servicehusen, menar vi i Alliansen att efterfrågan kan komma att öka med en annan politik än den som drivs idag av majoriteten. Vi finner dock det en aning märkligt att förslaget om hur vi ska hantera stadsdelens servicehus är inbakat i ett remissärende som svar till kommunstyrelsen istället för ett helt eget ärende.

Vi förmodar att förvaltningens förslag är att bygga om servicehusen så att de uppfyller Arbetsmiljöverkets krav och att det handlar om att bygga om badrum. Det finns därmed en risk att antalet lägenheter kommer att minska eftersom de kräver en större yta. Vi i Alliansen vill säkerställa att antalet platser i servicehusen inte minskar genom att stadsdelsnämnden fattar beslut om detta. Vid eventuella ombyggnationer kommer att ställas krav på hur verksamheten kan bedrivas så länge ombyggnation sker. Vi vill säkerställa att ombyggnation påverkar den enskilde brukaren så lite som möjligt.

Arbetsmiljöverkets nya hållning om att verksamheten kan fortsätta bedrivas genom att man upprättar individuella handlingsplaner är intressant, men lämnar en del oklarheter vad gäller möjligheter att planera verksamheten långsiktigt på ett fullgott sätt. Vi i Alliansen skulle vilja, trots en del oklarheter från Arbetsmiljöverket, att pröva en upphandling av ett av våra servicehus. Vilket av dem som är bäst lämpligt att upphandla, får förvaltningen återkomma med.

Att förvaltningen ges i uppdrag att upphandla ett av stadsdelens servicehus

Att antalet platser inom servicehusen inte ska minska trots eventuella framtida ombyggnationer

Att som svar på remissen därutöver anföra följande.

Liberalerna anser att servicehus är en värdefull boendeform som rätt använd ger en trygghets- och servicenivå för äldre som gör att de får ett friskare åldrande och kan skjuta upp flytt till ett boende med heldygnsomsorg. Vi ser att det är betydligt fler äldre som vill bo på servicehus än som beviljas plats. Därför vill vi att alla över 85 år som så vill ska få plats på servicehus.”

Reservation

Ledamoten Peter Backlund, tjänstgörande ersättaren Elisabet Abelson båda (L) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget; ”Att förvaltningen ges i uppdrag att upphandla ett av stadsdelens servicehus

Att antalet platser inom servicehusen inte ska minska trots eventuella framtida ombyggnationer

Att som svar på remissen därutöver anföra följande.

Liberalerna anser att servicehus är en värdefull boendeform som rätt använd ger en trygghets- och servicenivå för äldre som gör att de får ett friskare åldrande och kan skjuta upp flytt till ett boende med heldygnsomsorg. Vi ser att det är betydligt fler äldre som vill bo på servicehus än som beviljas plats. Därför vill vi att alla över 85 år som så vill ska få plats på servicehus.

Skulle de kriterier för beviljande av servicehus som utredningen föreslår verkligen gälla fullt ut så skulle sannolikt många av de som idag får avslag på sin ansökan om servicehus få plats. Men tyvärr ser vi att många gamla, ensamma och otrygga stockholmare inte får flytta till ett servicehus eller vård- och omsorgsboende, fast de vill och behöver. Även av den anledningen vill vi se en rätt till servicehus från 85 års ålder.

Vi skulle vilja att begreppet ”ofrivillig ensamhet” definierades närmare. Det är inte ett begrepp som används i dagens riktlinjer. Det måste vara individen som avgör om ensamhet är ofrivillig eller inte: en person som är ensam, som känner sig isolerad och som behöver flytta till ett boende med större gemenskap ska inte få känslan av isolering underkänd för att ensamheten inte är tillräckligt ”ofrivillig”.

Vi vill också starkt framhäva vikten av att begreppet ”behov av hemtjänst för ens omvårdnadsbehov” inte får en alltför snäv tolkning. Vi påminner också om att kriteriet är ”behov av hemtjänst”, inte att hemtjänst tidigare har beviljats, och att servicehus måste kunna beviljas sökande som befinner sig i behov av hemtjänst för sina omvårdnadsbehov, även om man inte tidigare kommit i kontakt med hemtjänsten. Kvarboendepincipen får inte innebära att man alltid börjar med att sätta in hemtjänst och avvaktar med boende, även i fall där det redan står klart att den äldre behöver flytta.

Det finns viktiga delar av utredningen som vi välkomnar. Att man nu föreslår införandet av ett valfrihetssystem med gemensam kö är någonting som vi har krävt sedan tidigare. Det är också bra att man förtydligar vad ett servicehus bör innehålla. Vi vill i det avseendet lyfta fram vikten av att aktiviteter och social samvaro erbjuds året om, och i synnerhet i samband med storhelger och på sommaren.

Vi välkomnar även att staden eftersträvar mindre enheter som känns mer som hem och mindre som institutioner. Det får inte tas till intäkt för att minska antalet platser genom att lägga ner stora servicehus utan att skapa nya, mindre enheter.

Servicehusen är värdefulla, i synnerhet eftersom det än så länge saknas fullgoda alternativ. För att intentionerna bakom utredningen ska bli verklighet krävs det politisk vilja att stå upp för äldres möjligheter att kunna få flytta till ett tryggt boende, att kvarboende ska vara en möjlighet men inte ett tvång, och att även servicehusen inkluderas i den stora om- och utbyggnad av Stockholms äldreomsorg som väntar under de kommande årtiondena.

Vi välkomnar att förvaltningen har för avsikt att behålla de tre servicehus som idag finns i stadsdelen. Även om det idag kan finnas outnyttjade platser inom servicehusen, menar vi i Alliansen att efterfrågan kan komma att öka med en annan politik än den som drivs idag av majoriteten. Vi finner dock det en aning märkligt att förslaget om hur vi ska hantera stadsdelens servicehus är inbakat i ett remissärende som svar till kommunstyrelsen istället för ett helt eget ärende.

Vi förmodar att förvaltningens förslag är att bygga om servicehusen så att de uppfyller Arbetsmiljöverkets krav och att det handlar om att bygga om badrum. Det finns därmed en risk att antalet lägenheter kommer att minska eftersom de kräver en större yta. Vi i Alliansen vill säkerställa att antalet platser i servicehusen inte minskar genom att stadsdelsnämnden fattar beslut om detta. Vid eventuella ombyggnationer kommer att ställas krav på hur verksamheten kan bedrivas så länge ombyggnation sker. Vi vill säkerställa att ombyggnation påverkar den enskilde brukaren så lite som möjligt.

Arbetsmiljöverkets nya hållning om att verksamheten kan fortsätta bedrivas genom att man upprättar individuella handlingsplaner är intressant, men lämnar en del oklarheter vad gäller möjligheter att

planera verksamheten långsiktigt på ett fullgott sätt. Vi i Alliansen skulle vilja, trots en del oklarheter från Arbetsmiljöverket, att pröva en upphandling av ett av våra servicehus. Vilket av dem som är bäst lämpligt att upphandla, får förvaltningen återkomma med. ”

Ersättaryttrande

Ersättarna Christina Petersen (C), Claes Karlsson (KD) instämde i förslag till beslut från (M) samt reservation.